

O categorie specifică de cititori: chișinăuienii

Vlad POHILĂ

Trăim într-o epocă a diversităților în continuă creștere... Acest adevăr sare în ochi cu atît mai mult cu cît majoritatea sîntem, totuși, "fii și fii-ce" ai unei epoci a uniformității, monotoniei, unității impuse de un regim totalitar, cînd ceea ce ieșea din cadrul general, din tiparele trasate de "conducerea cea mai înțeleaptă din lume", era suspect și condamabil.

Cine-și imagina, cu două decenii în urmă, că ar putea exista la noi, de exemplu, categorii diferite de cititori? Nu, pe atunci putea fi un singur fel de cititori: oamenii sovietici, "cei mai avizi cititori, cei mai fideli prieteni ai cărții" etc., etc. Dacă se și admitea - cu mare scîrț, totuși! - o delimitare, ea se putea face între cititorii din bibliotecile academice, adică cei pentru care lectura era o parte a muncii lor, și "toti ceilalți", care găseau (sau trebuiau să găsească!) în citit - expresia cea mai sigură de familiarizare cu ideologia de stat și o șansă sigură de formare, prin ea (prin ideologie, și, parțial - prin lectură!) a "omului nou", "constructor al societății comuniste", al "viitorului luminos"... și tot așa.

După ce ne-am clarificat cu ideologia, care s-a dovedit a fi perimată din start, apoi și cu viitorul, care nu dădea nici un semn că ar fi cît de cît luminos, iată că în societate se produce o spectaculoasă schimbare, datorită căreia iese la suprafață o impresionantă diversitate de opinii, abordări, interese etc. și, în consecință - diferite grupuri, mai mari sau mai mici, de persoane, categorisite pe cu totul alte criterii decît cele cu care ne obișnuisem.

S-a produs o firească diversificare și în sistemul bibliotecar. Își putea imagina cineva, cu 20 de ani în

urmă, să funcționeze la noi o bibliotecă evreiască? Sau una prioritar pentru deținuți? Dar ce să mergem atît de departe: era greu de conceput existența unei colecții de carte românească aici, unde vorbitorii de limbă română au fost și mai rămîn majoritari...

Iată că am și anticipat o schiță la portretul cititorului de la Chișinău, utilizatorului bibliotecilor din capitala noastră. Pe ultima pagină a copertei acestui număr al revistei *BiblioPolis* puteți vedea, puteți admira! o hartă a bibliotecilor de la Chișinău - idee originală și inspirat realizată de kolegele noastre, Genoveva Scobioală și Rodica Brînză de la Departamentul Marketing. Este cea mai convingătoare dovadă a transformărilor benefice, inclusiv în sensul diversificării exigențelor, intereselor, necesităților culturale, prin care a trecut municipiul, iar o dată cu el - și majoritatea absolută a locuitorilor lui. Fără exagerare, putem vorbi azi de chișinăuieni ca de o categorie specifică de cititori, atît la nivel național, cît și într-un context mai larg, poate chiar mondial. Imaginea utilizatorului de bibliotecă de la Chișinău se conturează cel mai pregnant din... rapoartele anuale ale Bibliotecii Municipale "B.P. Hasdeu"! Chișinăuianul cititor este, în primul rînd, un om cu adevărat avid de carte, de lectură, de informație, de documentare: aproape că fiecare al doilea locuitor al municipiului trece pragul bibliotecilor. Apoi, orășeanul nostru este un cititor modern, care poate și vrea să beneficieze de ultimele realizări în domeniu, inclusiv de accesul la internet și de cartea virtuală. Cititorii din capitală sînt niște poligloți: ei solicită literatură nu numai în română și rusă, limbi care

dețin aici tradițional înțietatea, dar și în toate limbile de circulație internațională, de la engleză la chineză, precum și în idiomurile vorbite de toate minoritățile etnice de la noi: bulgară, ucraineană, găgăuză, cele două limbi evreiești (idiș, ivrit), polonă... Cititorul de la Chișinău are toate șansele de a face lecturi și de a se documenta în biblioteci și/sau filiale, secții specializate: de artă, de drept, strict științifice, reprezentând diferite culturi (rusă, germană, turcă...), pentru copii, pentru persoane dezavantajate, de teologie etc. Funcționarea pe lângă bibliotecile din Chișinău a unui număr mare de cluburi, cercuri, cenacluri, tabere ș. a. determină o varietate și mai mare a ofertei, respectiv, a satisfacerii intereselor profesionale, culturale, de vîrstă etc. Am mai adăuga aici că utilizatorii fondurilor de bibliotecă de la Chișinău sunt niște răsfațați: nicăieri în altă parte nu pot beneficia de servicii de informare-documentare cum e cel de la Sediul Central al BM "B. P. Hasdeu", care e un adevărat centru de informații comunitare: numărul informațiilor solicitate e în continuă creștere, iar cazuri supărătoare de nesatisfacere a intereselor încă nu au fost înregistrate. Nu trebuie neglijat nici acest aspect: generozitatea bibliotecilor din Chișinău. Nu e o metaforă, ci o axiomă această generozitate: cele vreo 40 de biblioteci unite sub patronatul spiritual al lui Bogdan Petriceicu Hasdeu oferă servicii tuturor solicitanților, indiferent dacă au viză de reședință pe bdul Ștefan cel Mare și Sfînt sau la Poșta Veche, pe noua stradă Alba Iulia sau în străvechiul sat Băcioi. Mai mult, sălile de lectură și fondurile de carte ale BM sînt accesibile și pentru locuitorii altor sate și orașe din republică. Numai interes și corectitudine să fie, că oricine, practic, își va putea satisface necesitățile de lectură și de documentare. Ar fi nedrept să nu evocăm aici și acum, încă o particularitate a

Chișinăului cititor. E vorba de atitudinea favorabilă a autorităților locale față de destinul bibliotecilor și, în consecință - față de cititori. Fără de concursul efectiv și eficient al Primăriei conduse de dl S. Urecheanu, fără doar și poate, alta ar fi imaginea bibliotecilor din municipiu și alta ar fi dispoziția zecilor de mii de orășeni ce trec pragul acestor instituții de luminare a minții și sufletului...

Și cum amintisem de un specific și în context mondial al cititorilor de la Chișinău, trebuie să facem și precizarea necesară: ne refeream, în primul rînd, la accesul la valorile culturale ale minorităților naționale, ale grupurilor etnice de la noi. În capitala Republicii Moldova, printre primele în capitalele republicilor din defunctul URSS, au apărut biblioteci de carte destinate exclusiv acestor categorii de populație. Iar felul cum funcționează ele, trezește interesul și încîntarea altor metropole, chiar din state care s-ar părea că au acumulat o experiență mai bogată în sensul satisfacerii necesităților spirituale ale alogenilor, aolingvilor.

Aceste rînduri au avut ca punct de pornire o frumoasă sărbătoare ce bate la ușă: Hramul Chișinăului. Deși relativ "tinăra", această sărbătoare a devenit, indiscutabil, una dintre cele mai îndrăgite de chișinăuieni și de oaspeții capitalei. Cum am spus mai sus, o bună parte a locuitorilor capitalei sînt și cititori ai bibliotecilor noastre. Lor le adresăm acum cele mai frumoase felicitări și urări, inclusiv dorința de a rămîne și în continuare utilizatori ai sălilor de lectură și ai colecțiilor de carte. Nu simpli beneficiari, dar și buni prieteni ai bibliotecii și ai bibliotecarilor. Este și aceasta o trăsătură a categoriei specifice despre care am amintit în titlu: relația cititor-bibliotecă, trăinicia ei, ca o garanție a funcționării tot mai bune a celor mai solicitate instituții ale culturii de la noi.